

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РЕКОМЕНДАЦІЇ

АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ПІВДЕННО-СХІДНОГО МІЖОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

25.03.2025

м. Дніпро

№ 54/6-рк/к

Обласне комунальне
виробниче підприємство
«Дніпро-Кіровоград»

[інформація, доступ до якої
обмежено]

Про припинення дій, які містять
ознаки порушення законодавства
про захист економічної конкуренції,
усунення причин виникнення цього
порушення і умови, що йому сприяють

Адміністративна колегія Південно-східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали дослідження регіональних ринків у сфері централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, проведеного Першим відділом досліджень і розслідувань,

ВСТАНОВИЛА:

1. ПРЕДМЕТ РЕКОМЕНДАЦІЙ

- (1) З метою здійснення контролю за дотриманням вимог законодавства про захист економічної конкуренції суб'єктами господарювання, які здійснюють діяльність на регіональних ринках послуг централізованого водопостачання та централізованого водовідведення Південно-східне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України (далі – Відділення) провело дослідження діяльності суб'єктів господарювання щодо умов укладених зі споживачами договорів за новими моделями організації договірних відносин на надання послуг централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, передбачених статтею 12 Закону України «Про житлово-комунальні послуги», яким було охоплене, зокрема, обласне комунальне виробниче підприємство «Дніпро-Кіровоград» (далі – ОКВП «Дніпро-Кіровоград», Підприємство).
- (2) У ході дослідження Відділенням проведено аналіз договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення з індивідуальним споживачем, укладених ОКВП «Дніпро-Кіровоград» з юридичними особами: госпрозрахунковими підприємствами, фізичними особами-підприємцями, бюджетними установами та організаціями, копії яких надані Підприємством у листі від 25.06.2024 № 1410/21/07-21 (вх. Відділення від 01.07.2024 № 54-01/1911).

- (3) В результаті аналізу зазначених договорів Відділенням встановлено, що їх умови не відповідають умовам Типового договору з власником (користувачем) будівлі (приміщення у будівлі) про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення (далі – Типовий договір), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 05.07.2019 № 690 «Про затвердження Правил надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення і типових договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення» (далі – Постанова № 690 (із змінами).
- (4) В діях ОКВП «Дніпро-Кіровоград», які полягають в укладанні зі споживачами, які отримують комунальні послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення з метою забезпечення перебування осіб у нежитлових приміщеннях, будинках і спорудах, комплексах будинків і споруд відповідно до нормативів, норм, стандартів, порядків і правил, договорів, умови яких не відповідають умовам Типового договору, та які можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, виявлено ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50 та визначеного частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монополієм (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в межах території м. Кропивницький, м. Олександрія, м. Світловодськ, с. Подорожнє, с. Озера, с. Войнівка, с. Новоселівка, с. Бутівське, с. Веселе, с. Пантаївка Олександрійського району, с. Березівка та смт Смоліне Новоукраїнського району, с. Соколівка, м. Знам'янка та с. Созонівка Кропивницького району, де розташовані мережі, що перебувають у господарському віданні ОКВП «Дніпро-Кіровоград», шляхом вчинення дій, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

2. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ

- (5) На адресу ОКВП «Дніпро-Кіровоград» Відділенням надіслано вимогу про надання інформації від 18.06.2024 № 54-02/1379е.
- (6) Листом від 25.06.2024 № 1410/21/07-21 (вх. Відділення від 01.07.2024 № 54-01/1911) ОКВП «Дніпро-Кіровоград» надало відповідь на зазначену вимогу.

3. СУБ'ЄКТ ГОСПОДАРЮВАННЯ, В ДІЯХ ЯКОГО ВИЯВЛЕНО ОЗНАКИ ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ЗАХИСТ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

- (7) Суб'єктом господарювання, в діях якого виявлено ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, є обласне комунальне виробниче підприємство «Дніпро-Кіровоград».
- (8) Відповідно до відомостей з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань (далі – ЄДР) Підприємство є юридичною особою (ідентифікаційний код юридичної особи – [інформація, доступ до якої обмежено]; місцезнаходження юридичної особи: [інформація, доступ до якої обмежено]; дата державної реєстрації: 18.12.1992, дата запису: 06.06.2005, номер запису: [інформація, доступ до якої обмежено]).
- (9) За інформацією з ЄДР основним видом діяльності Підприємства є [інформація, доступ до якої обмежено].
- (10) Підприємство провадить господарську діяльність з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення на підставі безстрокової ліцензії відповідно до постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП) [інформація, доступ до якої обмежено].
- (11) Послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення відповідно до частини другою статті 5 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» віднесені до житлово-комунальних послуг.

- (12) Згідно з пунктами 5 та 6 частини другої статті 6 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» виконавцями комунальних послуг є:
- послуг з централізованого водопостачання - суб'єкт господарювання, що провадить господарську діяльність з централізованого водопостачання;
 - послуг з централізованого водовідведення - суб'єкт господарювання, що провадить господарську діяльність з централізованого водовідведення.
- (13) ОКВП «Дніпро-Кіровоград», як юридична особа, що здійснює господарську діяльність з надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, в розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є суб'єктом господарювання.

4. ВИЗНАЧЕННЯ СТАНОВИЩА ПІДПРИЄМСТВА НА РИНКУ

- (14) Становище Підприємства на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення визначається відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Комітету від 5 березня 2002 року № 49-р, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 1 квітня 2002 року за № 317/6605 (далі – Методика), з урахуванням положень пункту 2.2 Методики, відповідно до якого етапи визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання, їх кількість та послідовність проведення, передбачені пунктом 2.1 Методики, можуть змінюватися залежно від фактичних обставин, зокрема особливостей товару, структури ринку, обсягів наявної інформації щодо ринку тощо.

4.1. Об'єкти аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

- (15) Згідно із пунктом 3.1. Методики, об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є:
- *суб'єкт господарювання; група суб'єктів господарювання;*
 - *конкретний товар* (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.
- (16) Суб'єктом господарювання, який є об'єктом аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища, є ОКВП «Дніпро-Кіровоград».
- (17) Відповідно до статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» товар – будь-який предмет господарського обороту, в т. ч. продукція, роботи, послуги, документи, що підтверджують зобов'язання та права.
- (18) Послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення (**далі - Послуги**), які ОКВП «Дніпро-Кіровоград» надає в рамках провадження відповідної ліцензованої діяльності, є предметом господарського обороту, а отже товаром у визначенні абзацу дев'ятнадцятого статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».
- (19) Таким чином, конкретним товаром який є об'єктом аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є Послуги.
- (20) Інша господарська діяльність Підприємства, крім надання Послуг, не є об'єктом аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища.

4.2. Визначення переліку товарів та основних продавців, покупців цих товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище

4.2.1. Перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання

- (21) Відповідно до пункту 4.1. Методики, перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з (товарних груп), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).

- (22) Визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) здійснюється, виходячи з подібності, зокрема: споживчих характеристик, умов споживання, умов реалізації та цін (пункту 4.2. Методики).
- (23) Статтею 1 Закону України «Про питну воду та питне водопостачання», зокрема визначено: централізоване питне водопостачання - господарська діяльність із забезпечення споживачів питною водою за допомогою комплексу об'єктів, споруд, розподільних водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва та транспортування питної води.
- (24) Статтею 1 Закону України «Про водовідведення та очищення стічних вод», зокрема визначено:
система централізованого водовідведення - сукупність об'єктів водовідведення для централізованого відведення, збирання, транспортування, очищення та скидання стічних вод, оброблення та утилізації осадів стічних вод населеного пункту;
централізоване водовідведення - господарська діяльність у сфері збирання, транспортування, очищення та скидання стічних вод за допомогою системи централізованого водовідведення.
- (25) Отже, Послуги, що надає ОКВП «Дніпро-Кіровоград», характеризуються особливими фізичними, технічними та експлуатаційними характеристиками, умовами споживання, що визначаються специфічністю розміщення, монтажу відповідних об'єктів, споруд тощо. Тому, Послуги за споживчими характеристиками, умовами споживання та реалізації не є взаємозамінними з будь-якими іншими послугами.
- (26) В рамках даного дослідження не встановлено інших товарів, які б, з огляду на споживчі характеристики, умови споживання, реалізації, мали б для покупців (споживачів) ознаки товару подібного (аналогічного) Послугам. Отже, єдиним товаром, щодо якого визначається монопольне (домінуюче) становище Підприємства, є **Послуги**.

4.2.2. Перелік основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище

- (27) Відповідно до пункту 4.4 Методики перелік основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) може складатися шляхом визначення суб'єктів господарювання, які мають значущі обсяги продажу (постачання, виробництва), придбання (споживання, використання) товарів (товарних груп), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території.
- (28) Значущими обсягами продажу (постачання, виробництва), придбання (споживання, використання) товарів (товарних груп) визначаються обсяги, які, як правило, перевищують 5 відсотків відомих обсягів товарів (товарних груп), що мають ознаки однакових (подібних, аналогічних), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території.
- (29) Продавцями Послуг є суб'єкти господарювання, господарська діяльність яких спрямована на задоволення потреб споживача: у забезпеченні питною водою за допомогою комплексу об'єктів, споруд, розподільних водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва та транспортування питної води, та у відведенні і очищенні комунальних та інших стічних вод за допомогою комплексу об'єктів, споруд, колекторів, трубопроводів, пов'язаних єдиним технологічним процесом.
- (30) ОКВП «Дніпро-Кіровоград» є єдиним продавцем Послуг, оскільки здійснює зазначену господарську діяльність за допомогою комплексу відповідних об'єктів, споруд, мереж тощо, пов'язаних єдиним відповідним технологічним процесом.
- (31) У Пункті 1.3. Методики визначено, що споживач - юридична чи фізична особа, яка здійснює діяльність з придбання та використання товарів, послуг, робіт на відповідному товарному (товарних) ринку (ринках).
- (32) Статтею 1 Закону України «Про житлово-комунальні послуги», зокрема визначено:

- житлово-комунальні послуги - результат господарської діяльності, спрямованої на забезпечення умов проживання та/або перебування осіб у житлових і нежитлових приміщеннях, будинках і спорудах, комплексах будинків і споруд відповідно до нормативів, норм, стандартів, порядків і правил, що здійснюється на підставі відповідних договорів про надання житлово-комунальних послуг;

- **споживач житлово-комунальних послуг** - індивідуальний або колективний споживач;

- індивідуальний споживач - фізична або юридична особа, яка є власником (співвласником) нерухомого майна, або за згодою власника інша особа, яка користується об'єктом нерухомого майна і отримує житлово-комунальну послугу для власних потреб та з якою або від імені якої укладено відповідний договір про надання житлово-комунальної послуги;

- колективний споживач - юридична особа, що об'єднує споживачів у будівлі та в їхніх інтересах укладає договір про надання комунальної послуги.

- (33) **Споживачами Послуг Підприємства є фізичні та юридичні особи** (населення, бюджетні установи, суб'єкти господарювання), які на підставі укладених із Підприємством відповідних договорів отримують Послуги (у тому числі, як житлово-комунальні), для задоволення власних потреб у питній воді, з метою забезпечення умов проживання та/або перебування осіб у житлових і нежитлових приміщеннях, будинках і спорудах, комплексах будинків і споруд відповідно до нормативів, норм, стандартів, порядків і правил.

Умови споживання та умови реалізації Послуг, ціна Послуг

- (34) Відносини між суб'єктом господарювання, що провадить господарську діяльність з централізованого водопостачання, та індивідуальним і колективним споживачем, який отримує або має наміри отримувати комунальні послуги з централізованого водопостачання, а також визначеною власником (співвласниками) особою, що здійснює розподіл обсягів послуг, регулюються Правилами надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення (далі – Правила № 690) і типовими договорами, затвердженими Постановою № 690 (із змінами).
- (35) Порядок користування системами централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення населених пунктів України визначено Правилами користування системами централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення в населених пунктах України, затвердженими наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 27.06.2008 № 190.
- (36) Істотні умови договору між виробником та споживачем послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення визначаються відповідно до Закону України «Про житлово-комунальні послуги» та типових договорів, затверджених Постановою № 690 (із змінами).
- (37) Умови споживання та умови реалізації Послуг визначені в договорах про надання Послуг, укладених Підприємством зі споживачами.
- (38) Вартість Послуг визначалась Підприємством протягом даного періоду з урахуванням тарифів на Послуги, що встановлювалися постановою НКРЕКП.

4.3. Визначення товарних меж ринку

- (39) Згідно з абзацом першим пункту 5.1 Методики товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.
- (40) Відповідно до положень пункту 5.1 Методики, формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп) здійснюється із переліку товарів, які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи), за показниками взаємозамінності,

якими зокрема є: подібність призначення, споживчих властивостей, умов використання тощо; подібність фізичних, технічних, експлуатаційних властивостей і характеристик, якісних показників, тощо; наявність спільної групи споживачів товару (товарної групи); відсутність суттєвої різниці в цінах; взаємозамінність товарів (товарної групи) з точки зору їх виробництва, тобто здатності виробників запропонувати нові товари на заміну існуючих.

- (41) Ураховуючи, що необхідною умовою отримання Послуг (з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення) є приєднання внутрішньобудинкових систем водопостачання та водовідведення споживачів до водопровідних та каналізаційних мереж ОКВП «Дніпро-Кіровоград», споживач за звичайних умов не може легко перейти від споживання цього товару до споживання іншого.
- (42) Таким чином, досліджувані Послуги за показниками взаємозамінності, подібності призначення, споживчих властивостей, умов використання товару не мають товарів-замінників, оскільки відсутні товари з подібними технічними, експлуатаційними властивостями і характеристиками.
- (43) Враховуючи наведене, товарними межами досліджуваного ринку є послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

4.4. Визначення територіальних (географічних) меж ринку

- (44) Відповідно до абзацу першого пункту 6.1 Методики територіальні (географічні) межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів (товарної групи), що належать до групи взаємозамінних товарів товарної групи), є неможливим або недоцільним.
- (45) У пункті 1.3 Методики визначено, що територіальні (географічні) межі ринку – територія зі сферою взаємовідносин купівлі-продажу товару (групи товарів), в межах якої за звичайних умов споживач може легко задовольнити свій попит на певний товар і яка може бути, як правило, територією держави, області, району, міста тощо або їхніми частинами.
- (46) Характерною особливістю взаємодії попиту і пропозиції на ринку Послуг є неможливість переміщення попиту географічно, оскільки необхідною умовою отримання зазначених Послуг є приєднання внутрішньобудинкових систем водопостачання та водовідведення споживачів до водопровідних та каналізаційних мереж ОКВП «Дніпро-Кіровоград». За межами мереж ОКВП «Дніпро-Кіровоград» користування Послугами Підприємства є неможливим.
- (47) Таким чином, територіальні (географічні) межі ринку Послуг визначені межами території м. Кропивницький, м. Олександрія, м. Світловодськ, с. Подорожнє, с. Озера, с. Войнівка, с. Новоселівка, с. Бутівське, с. Веселе, с. Пантаївка Олександрійського району, с. Березівка та смт Смоліне Новоукраїнського району, с. Соколівка, м. Знам'янка та с. Созонівка Кропивницького району, де розташовані мережі, що перебувають у господарському віданні ОКВП «Дніпро-Кіровоград» (лист ОКВП «Дніпро-Кіровоград» від 25.06.2024 № 1410/21/07-21).

4.5. Часові межі ринку

- (48) Відповідно до пункту 7.1. Методики, часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило, рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару зі сталою структурою.
- (49) У пункті 1.3 Методики визначено, що часові межі ринку – час стабільності ринку, тобто період, протягом якого структура ринку, співвідношення попиту та пропозиції на ньому істотно не змінюються.
- (50) Згідно із статтею 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», ринок товару (товарний ринок) – сфера обороту товару (взаємозамінних товарів), на який

протягом певного часу і в межах певної території є попит і пропозиція.

- (51) Відповідно до Методики:
- попит - певна кількість товару, яку споживачі готові або/та в змозі купити за певну ціну у межах певної території протягом певного періоду;
 - пропозиція - певна кількість товару, яку суб'єкт господарювання виробляє (або може виробити) і пропонує (або може пропонувати) для реалізації на ринку, чи реалізує (або може реалізувати) на ринку за запропонованою ціною в межах певної території протягом певного періоду.
- (52) Зважаючи на те, що:
- предметом дослідження є умови договорів про надання Послуг між Підприємством та споживачами – суб'єктами підприємницької діяльності, які укладаються на 1 рік з можливістю продовження на той же термін у випадку коли Сторони за місяць до припинення дії договору не завлять бажання про його розірвання;
 - запровадження нових моделей організації договірних відносин на надання послуг централізованого водопостачання та централізованого водовідведення фактично розпочалось у серпні 2019 року після набрання чинності Постановою № 690 (із змінами);
 - постановою Кабінету Міністрів України від 02.02.2022 № 85 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 5 липня 2019 р. № 690» внесено зміни до Постанови № 690, в тому числі до типових договорів;
 - постановою Кабінету Міністрів України від 29.12.2023 № 1405 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо оплати житлово-комунальних послуг» внесено зміни, зокрема, до Постанови № 690, в тому числі до типових договорів;
 - ОКВП «Дніпро-Кіровоград» залишається єдиним продавцем Послуг у територіальних (географічних) межах ринку Послуг на території м. Кропивницький, м. Олександрія, м. Світловодськ, с. Подорожнє, с. Озера, с. Войнівка, с. Новоселівка, с. Бутівське, с. Веселе, с. Пантаївка Олександрійського району, с. Березівка та смт Смоліне Новоукраїнського району, с. Соколівка, м. Знам'янка та с. Созонівка Кропивницького району, де розташовані мережі, що перебувають у господарському віданні ОКВП «Дніпро-Кіровоград»;
 - пропозиція Послуг ОКВП «Дніпро-Кіровоград» та попит споживачів на Послуги існували на території м. Кропивницький, м. Олександрія, м. Світловодськ, с. Подорожнє, с. Озера, с. Войнівка, с. Новоселівка, с. Бутівське, с. Веселе, с. Пантаївка Олександрійського району, с. Березівка та смт Смоліне Новоукраїнського району, с. Соколівка, м. Знам'янка та с. Созонівка Кропивницького району, де розташовані мережі, що перебувають у господарському віданні ОКВП «Дніпро-Кіровоград» упродовж лютого 2022 - березня 2025 року;
 - у період: лютий 2022 – березень 2025 року баланс попиту та пропозиції на досліджуваному ринку, а також його структура істотно не змінювались, часовими межами ринку Послуг визначено період лютий 2022 – березень 2025 року.

4.6. Визначення бар'єрів для вступу на ринок

- (53) Відповідно до пункту 9.2. Методики бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є: обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців; адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).
- (54) Пунктом 1.3 Методики визначено, що бар'єри вступу на ринок – обставини, які перешкоджають новим суб'єктам господарювання почати конкурувати на рівних із суб'єктами господарювання, що вже діють на певному товарному ринку.

- (55) Ринок Послуг характеризується наявністю організаційних та адміністративних бар'єрів, як то отримання ліцензій на здійснення господарської діяльності з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, наявністю технологічних мереж.
- (56) Також, для вступу нових суб'єктів господарювання на ринок Послуг в зазначених територіальних (географічних) межах також існують фактори організаційного характеру, пов'язані з технологічними особливостями надання Послуг, а саме необхідність будівництва нових мереж централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, та неможливість зазначеного будівництва у межах території, де розташовані мережі, що перебувають у господарському віданні ОКВП «Дніпро-Кіровоград».
- (57) Окрім того, споживачі Послуг, об'єкти яких розташовані в зазначених територіальних (географічних) межах на території м. Кропивницький, м. Олександрія, м. Світловодськ, с. Подорожнє, с. Озера, с. Войнівка, с. Новоселівка, с. Бутівське, с. Веселе, с. Пантаївка Олександрійського району, с. Березівка та смт Смолине Новоукраїнського району, с. Соколівка, м. Знам'янка та с. Созонівка Кропивницького району, не мають можливості отримувати Послугу від іншого суб'єкта господарювання.
- (58) Отже, бар'єрами для вступу нових учасників на досліджуваний ринок є економічні, екологічні, технічні обмеження, пов'язані зі створенням інфраструктури (*комплексу об'єктів, споруд, розподільних водопровідних мереж, колекторів, трубопроводів, задіяних у єдиному технологічному процесі виробництва та транспортування питної води, відведення і очищення комунальних та інших стічних вод*), що забезпечуватиме споживачів питною водою, та забезпечуватиме потреби споживачів у відведенні і очищенні комунальних та інших стічних вод, а також адміністративні обмеження, пов'язані з необхідністю отримання дозвільних документів (зокрема ліцензій, рішеннями органу місцевого самоврядування щодо визначення виконавця Послуг та передачі цілісного майнового комплексу, пов'язаного з наданням Послуг).

4.7. Визначення потенційних конкурентів

- (59) Відповідно до пункту 9.1 Методики потенційними конкурентами вважаються такі суб'єкти господарювання: які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології тощо, але з різних причин не реалізують ці можливості; які виготовляють товари (товарні групи), що складають товарні межі ринку, але не реалізують їх на відповідному ринку; нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок.
- (60) Централізоване водопостачання та централізоване водовідведення, згідно із статтею 5 Закону України «Про природні монополії», віднесені до сфери діяльності суб'єктів природної монополії. Відповідно до статті 1 цього Закону конкуренція на зазначеному ринку відсутня, що вказує на відсутність реальних та потенційних конкурентів.
- (61) ОКВП «Дніпро-Кіровоград» внесено до Зведеного переліку суб'єктів природних монополій станом на 17.02.2025 (<https://amcu.gov.ua/storage/app/sites/1/2025/природні%20монополії/лютий%202025.pdf>).
- (62) Отже, Підприємство, здійснюючи господарську діяльність із надання Послуг, не має конкурентів.

4.8. Установлення монопольного (домінуючого) становища

- (63) Абзацом другим частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначено, що суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо на цьому ринку у нього немає жодного конкурента.
- (64) ОКВП «Дніпро-Кіровоград», здійснюючи господарську діяльність із надання Послуг, у період лютого 2022 – березня 2025 року, не мало реальних та потенційних конкурентів, що пояснюється відсутністю можливості у інших суб'єктів господарювання надавати Послуги споживачам, які приєднані до водопровідних та каналізаційних мереж Підприємства, у зв'язку з чим немає потреби визначати загальний обсяг товару, що обертається на досліджуваному ринку та здійснювати розрахунок частки Підприємства на ньому.

- (65) Таким чином, відповідно до положень абзацу другої частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у період лютий 2022 – березень 2025 року, Підприємство мало ознаки такого, що займає монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення на території м. Кропивницький, м. Олександрія, м. Світловодськ, с. Подорожнє, с. Озера, с. Войнівка, с. Новоселівка, с. Бутівське, с. Веселе, с. Пантаївка Олександрійського району, с. Березівка та смт Смоліне Новоукраїнського району, с. Соколівка, м. Знам'янка та с. Созонівка Кропивницького району, в межах розташування мереж, що перебувають у господарському віданні ОКВП «Дніпро-Кіровоград», як таке, що не мало жодного конкурента.

5. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

- (66) Правові, економічні та організаційні засади функціонування ринків у сфері централізованого водопостачання та централізованого водовідведення визначаються, зокрема:
- Законом України «Про питну воду та питне водопостачання» (далі – Закон про питну воду);
 - Законом України «Про водовідведення та очищення стічних вод»;
 - Законом України «Про житлово-комунальні послуги» (далі – Закон про ЖКП);
 - Законом України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання»;
 - Правилами користування системами централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення в населених пунктах України, затвердженими наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 27.06.2008 № 190 (далі – Правила № 190);
 - Правилами приймання стічних вод до систем централізованого водовідведення, затвердженими наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України 01.12.2017 № 316 (далі – Правила № 316);
 - Правилами надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, затвердженими Постановою № 690;
 - Типовими договорами, затвердженими Постановою № 690 (із змінами).
- (67) Відповідно до положень статті 1 Закону про питну воду *споживач питної води* - юридична або фізична особа, яка використовує питну воду для забезпечення питних фізіологічних, санітарно-гігієнічних, побутових та господарських потреб.
- (68) Відповідно до абзацу третього статті 1 Закону про питну воду *питна вода* - вода, призначена для споживання людиною (водопровідна, фасована, з бюветів, пунктів розливу, шахтних колодязів та каптажів джерел), для використання споживачами для задоволення фізіологічних, санітарно-гігієнічних, побутових та господарських потреб, а також для виробництва продукції, що потребує її використання, склад якої за органолептичними, мікробіологічними, паразитологічними, хімічними, фізичними та радіаційними показниками відповідає гігієнічним вимогам. Питна вода не вважається харчовим продуктом в системі питного водопостачання та в пунктах відповідності якості питної води.
- (69) Статтею 19 Закону про питну воду визначено:
- Послуги з централізованого питного водопостачання надаються споживачам підприємством питного водопостачання з урахуванням вимог Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» на підставі договору з:
- підприємствами, установами, організаціями, що безпосередньо користуються централізованим питним водопостачанням;
 - підприємствами, установами або організаціями, у повному господарському віданні або оперативному управлінні яких перебуває житловий фонд і до обов'язків яких належить надання споживачам послуг з питного водопостачання;

- об'єднаннями співвласників багатоквартирних будинків, житлово-будівельними кооперативами та іншими об'єднаннями власників житла, яким передано право управління багатоквартирними будинками та забезпечення надання послуг з водопостачання на підставі укладених ними договорів;

- власниками будинків, що перебувають у приватній власності;

- *індивідуальними і колективними споживачами житлово-комунальних послуг, визначеними Законом України "Про житлово-комунальні послуги"*.

Порядок надання споживачам послуг з питного водопостачання встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства.

- (70) У розумінні статті 1 Закону про ЖКП, індивідуальний споживач - фізична або юридична особа, яка є власником (співвласником) нерухомого майна, або за згодою власника інша особа, яка користується об'єктом нерухомого майна і **отримує житлово-комунальну послугу для власних потреб** та з якою або від імені якої укладено відповідний договір про надання житлово-комунальної послуги.
- (71) Відповідно до пункту 2 розділу I Правил № 316 ці Правила поширюються на суб'єктів господарювання, що провадять господарську діяльність з централізованого водовідведення (відведення та/або очищення стічних вод) (далі - виконавці), на юридичних осіб незалежно від форм власності та відомчої належності, фізичних осіб - підприємців, фізичних осіб, які провадять незалежну професійну діяльність і взяті на облік як самозайняті особи у контролюючих органах згідно з Податковим кодексом України, **які використовують воду (у тому числі питну) для виробництва товарів та надання послуг та скидають стічні води** до систем централізованого водовідведення або безпосередньо у очисні споруди системи централізованого водовідведення виконавця (далі - споживачі).
- (72) Відповідно до пункту 23 частини першої статті 1 Закону України «Про водовідведення та очищення стічних вод» стічна вода виробничого походження - стічна вода, що утворилася в процесі виготовлення продукції та/або надання послуг, які потребують використання води у процесі їх надання.
- (73) Відповідно до абзацу двадцять другого пункту 3 розділу I Правил № 316 стічна вода технологічного походження - стічна вода, що утворилася в процесі виготовлення продукції та/або надання послуг.
- (74) Правила № 690 регулюють відносини **між суб'єктом господарювання**, що провадить господарську діяльність з централізованого водопостачання та/або централізованого водовідведення (далі - виконавець), та **індивідуальним** і колективним **споживачем** (далі - споживач), який отримує або має намір отримувати послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення (далі - послуги), а також визначеною власником (співвласниками) особою, що здійснює розподіл обсягів послуг.
- (75) Відповідно до пункту 5 розділу «Порядок надання послуг» Правил № 690, послуги надаються споживачу **згідно з умовами типового договору** про надання послуг, що укладається **з урахуванням особливостей, визначених Законом України "Про житлово-комунальні послуги"**, та вимогами цих Правил.
- (76) Відповідно до пункту 6 розділу «Порядок надання послуг» Правил № 690, **в разі надання послуг з централізованого водопостачання та/або централізованого водовідведення споживачу, який використовує воду для виробництва продукції, надання послуг, інших виробничих потреб та скидає до систем централізованого водовідведення стічні води технологічного походження**, застосовуються норми, встановлені Законом України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення», Правилами користування системами централізованого комунального водопостачання та водовідведення в населених пунктах України, затвердженими наказом Мінжитлокомунгоспу від 27 червня 2008 року № 190, Правилами приймання стічних вод до систем централізованого водовідведення, затвердженими наказом Мінрегіону від 1 грудня 2017 року № 316, та місцевими правилами приймання стічних вод до систем централізованого водовідведення населеного пункту.

- (77) Відповідно до пункту 2 частини другої статті 8 Закону про ЖКП, **виконавець комунальної послуги зобов'язаний готувати та укладати із споживачем договори про надання комунальних послуг з визначенням відповідальності за дотримання умов їх виконання згідно з типовим договором.**
- (78) Згідно зі статтею 12 Закону про ЖКП надання житлово-комунальних послуг здійснюється **виключно на договірних засадах.** Договори про надання житлово-комунальних послуг укладаються **відповідно до типових або примірних договорів, затверджених Кабінетом Міністрів України або іншими уповноваженими законом державними органами відповідно до закону.** Такі договори можуть затверджуватися окремо для різних моделей організації договірних відносин (індивідуальний договір та колективний договір про надання комунальних послуг) та для різних категорій споживачів (індивідуальний споживач, колективний споживач).
- (79) Частиною четвертою статті 23 Закону про ЖКП визначено, що послуга з централізованого водопостачання надається згідно з умовами договору, що укладається з урахуванням особливостей, визначених цим Законом, та вимогами правил надання послуг з централізованого водопостачання, що затверджується Кабінетом Міністрів України, якщо інше не передбачено законом.
- (80) Згідно з частиною третьою статті 24 Закону про ЖКП послуга з централізованого водовідведення надається згідно з умовами договору, що укладається з урахуванням особливостей, визначених цим Законом, та вимогами правил надання послуг з централізованого водопостачання, що затверджується Кабінетом Міністрів України, якщо інше не передбачено законом.
- (81) Відповідно до положень частини другої статті 179 Господарського кодексу України Кабінет Міністрів України, уповноважені ним або законом органи виконавчої влади можуть рекомендувати суб'єктам господарювання орієнтовні умови господарських договорів (примірні договори), а у випадках визначених законом – затверджувати типові договори.
- (82) Абзацом четвертим частини четвертої статті 179 Господарського кодексу України визначено, що при укладенні господарських договорів сторони можуть визначати зміст договору на основі типового договору, затвердженого Кабінетом Міністрів України, чи у випадках, передбачених законом, іншим органом державної влади, коли **сторони не можуть відступати від змісту типового договору, але мають право конкретизувати його умови.**
- (83) Абзацом другим частини третьої статті 6 Цивільного кодексу України передбачено, що сторони в договорі **не можуть відступити від положень актів цивільного законодавства,** якщо в цих актах прямо вказано про це, а також у разі, якщо обов'язковість для сторін положень актів цивільного законодавства впливає з їх змісту або із суті відносин між сторонами.
- (84) З огляду на положення: статті 19 Закону про питну воду, статей 12, 23, 24 Закону про ЖКП, пунктів 1, 5 Правил № 690, **споживачі** (юридичні особи незалежно від форм власності та відомчої належності, фізичні особи – підприємці, фізичні особи, що провадять незалежну професійну діяльність і взяті на облік як самозайняті особи у контролюючих органах згідно з Податковим кодексом), **які використовують питну воду для власних (а не виробничих) потреб,** не скидають до систем централізованого водовідведення **стічні води технологічного походження,** **мають право отримувати послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення на підставі Закону про ЖКП, згідно з умовами Типових договорів,** затверджених Постановою № 690 (із змінами).

6. ФАКТИЧНІ ОБСТАВИНИ

- (85) Відділенням було надіслано вимогу про надання інформації від 18.06.2024 № 54-02/1379е на адресу ОКВП «Дніпро-Кіровоград», на яку Підприємством надано відповідь листом від 25.06.2024 № 1410/21/07-21 (вх. Відділення від 01.07.2024 № 54-01/1911).

- (86) У зазначеному листі Підприємства надано інформацію щодо договорів, які укладаються ним зі споживачами (крім споживачів категорії «населення»), та вказано кількість цих договорів (Таблиця 1):

Таблиця 1

Таблиця	Організаційна форма суб'єкта господарювання	Послуги, на які укладено договори (вид договору, кількість)		
		Централізоване водопостачання та централізоване водовідведення	Централізоване водопостачання	Централізоване водовідведення
и	Фізична особа-підприємець	1601	0	0
п	Юридичні особи (госпрозрахункові підприємства)	1242	389	56
я	Юридичні особи (бюджетні установи та організації)	320	49	9

- (87) Відділенням було проаналізовано надану Підприємством інформацію та документи і встановлено наступне.
- (88) Підприємством у 2022-2024 роках укладені договори про надання послуг з централізованого водопостачання та/або водовідведення зі споживачами категорій «госпрозрахункові підприємства» та «фізичні особи-підприємці», «бюджетні установи та організації», які є чинними станом на дату надання цих рекомендацій (далі – Договори).
- (89) Підприємством укладаються Договори:
- зі споживачами, які використовують воду для виробництва продукції, надання послуг, інших виробничих потреб та скидають до систем централізованого водовідведення стічні води технологічного походження;
 - зі споживачами, які отримують Послуги *як суб'єкти відносин, врегульованих Законом про ЖКП*, тобто для задоволення власних потреб у питній воді, з метою забезпечення умов проживання та/або перебування осіб у житлових і нежитлових приміщеннях, будинках і спорудах, комплексах будинків і споруд відповідно до нормативів, норм, стандартів, порядків і правил, та не скидають до систем централізованого водовідведення стічні води технологічного походження (далі - **Споживачі ЖКП**).
- (90) Крім того, на офіційному сайті ОКВП «Дніпро-Кіровоград» за посиланням <https://dnipro-kirovograd.com.ua/DogUr> розміщено проекти договорів, що містять однакові (подібні) умови з Договорами.
- (91) Інформація щодо умов проектів договорів, розміщених на офіційному сайті ОКВП «Дніпро-Кіровоград» за посиланням <https://dnipro-kirovograd.com.ua/DogUr>, з періоду проведення дослідження (червень-липень 2024 року) по січень 2025 року не змінилася, про що працівниками Відділення складено акт від 31.01.2025.
- (92) Договори містять однакові (подібні) умови для кожної категорії споживачів «госпрозрахункові підприємства» та «фізичні особи-підприємці», «бюджетні установи та організації» (у тому числі для Споживачів ЖКП).
- (93) Серед Договорів наявні такі договори, укладені Підприємством зі Споживачами ЖКП, зокрема:

1. Договір [інформація, доступ до якої обмежено]. Відповідно до цього договору кількість осіб, які користуються послугами – 8 чол., відвідувачі – 8 чол., норма централізованого водопостачання/водовідведення – 0,217 м³/доба (далі – Договір 1).

2. Договір [інформація, доступ до якої обмежено]. Відповідно до цього договору кількість осіб, які користуються послугами – 6 чол., норма централізованого

водопостачання/водовідведення – 0,162 м³/доба ([інформація, доступ до якої обмежено]) (далі – Договір 2).

3. Договір [інформація, доступ до якої обмежено]. Відповідно до цього договору кількість осіб, які користуються послугами – 10 чол., відвідувачі – 32 чол., норма централізованого водопостачання/водовідведення – 0,9092 м³/доба (далі – Договір 3).

- (94) Як вбачається з наведеної інформації, Споживачі ЖКП є серед усіх категорій споживачів («госпрозрахункові підприємства» та «фізичні особи-підприємці», «бюджетні установи та організації»), з якими Підприємством укладаються Договори з юр.особами.
- (95) Проаналізувавши копії Договорів 1-3, укладених зі Споживачами ЖКП та наданих ОКВП «Дніпро-Кіровоград» у листі від 25.06.2024 № 1410/21/07-21, Відділення встановило, що їх умови не кореспондуються з умовами Типового договору, затвердженого Постановою № 690 (із змінами).
- (96) Невідповідність положень Договорів 1-3 вимогам Типового договору полягає в наступному:

Таблиця 2

Порівняння умов Договору 1, укладеного ОКВП «Дніпро-Кіровоград» зі Споживачем ЖКП (ДП «Дніпростандартметрологія» на об'єкт - нежитлове приміщення), та умов Типового договору, затвердженого Постановою № 690 (із змінами)

Договір про надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення з індивідуальним споживачем (для госпрозрахункових підприємств та фізичних осіб-підприємців)	Типовий договір з власником (користувачем) будівлі (приміщення у будівлі) про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення	Наслідки невідповідності умовам Типового договору
<p align="center">Розділ 3. «Зобов'язання сторін»</p> <p align="center">3.2 Виконавець зобов'язується:</p> <p>- розглядати у визначений законодавством строк претензії та скарги Споживача і проводити відповідні перерахунки розміру плати за комунальні послуги в разі їх ненадання, надання не в повному обсязі, несвочасно або неналежної якості, а також в інших випадках, визначених договором про надання комунальних послуг.</p>	<p align="center">Розділ «Права і обов'язки сторін»</p> <p>30. Виконавець зобов'язаний:</p> <p>2) вживати заходів до забезпечення питною водою у разі порушення функціонування систем централізованого водопостачання та водовідведення (аварійні ситуації);</p> <p>4) відшкодувати збитки, завдані споживачу внаслідок порушення вимог законодавства у сфері питної води, питного водопостачання та централізованого водовідведення, що сталося з його вини;</p> <p>16) прибути на виклик споживача для перевірки якості надання послуги у строк не пізніше ніж протягом однієї доби з моменту отримання відповідного повідомлення споживача;</p> <p>17) самостійно протягом місяця, що настає за</p>	<p>Звуження кола законодавчо встановлених обов'язків виконавця послуг може призвести до ущемлення інтересів споживача, в тому числі, у вигляді неотримання послуг або їх отримання не в повному обсязі або неналежної якості, недоотримання або позбавлення споживача можливості отримання коштів від виконавця послуг, а саме позбавлення його права на здійснення перерахунків плати за послуги у відповідності до законодавчо встановленого механізму їх здійснення, що може призвести до необґрунтованих фінансових витрат споживача.</p>

	<p>розрахунковим періодом, здійснювати перерахунок вартості послуг за весь період їх ненадання, надання не в повному обсязі або неналежної якості відповідно до порядку, визначеного Кабінетом Міністрів України, а також сплачувати споживачеві неустойку (штраф) у розмірі 0,01 відсотка середньодобової вартості споживання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, визначеної за попередні 12 місяців (якщо попередніх місяців нараховується менш як 12 - за фактичний час споживання послуг), за кожен день ненадання послуг, надання їх не в повному обсязі або неналежної якості (за виключенням нормативних строків проведення аварійно-відновних робіт або періоду, протягом якого відбувалися ліквідація або усунення виявлених неполадок, пов'язаних з отриманням послуг, що виникли з вини споживача).</p>	
<p>Розділ 4. «Права сторін» 4.2 Споживач має право</p> <p>відсутній</p>	<p>Розділ «Права і обов'язки сторін» 27. Споживач має право:</p> <p>3) на відшкодування збитків, завданих його майну, шкоди, заподіяної його життю або здоров'ю внаслідок неналежного надання або ненадання послуг та незаконного проникнення в належне йому житло (інший об'єкт нерухомого майна).</p>	<p>Ущемлення інтересів споживача через звуження виконавцем послуг обсягу законодавчо встановлених прав споживача, що може мати наслідком недоотримання або позбавлення споживача можливості отримання коштів від виконавця послуг, а саме відшкодування нанесених споживачу збитків, що може призвести до необґрунтованих фінансових витрат споживача.</p>
<p>Розділ 4. «Права сторін» 4.1 Виконавець має право:</p> <p>- припинити/зупинити надання послуг у разі: їх не оплати або оплати не в повному обсязі, загрози виходу з ладу систем централізованого водовідведення, порушення технологічного режиму роботи каналізаційних очисних споруд та у разі самовільного приєднання</p>	<p>Розділ «Права і обов'язки сторін» 29. Виконавець має право:</p> <p>4) обмежити (припинити) надання послуг у разі їх неоплати або оплати не в повному обсязі в порядку і строки, що встановлені законом та договором, крім випадків, коли якість та/або кількість таких послуг не відповідає умовам договору</p>	<p>Наявність у договорі не передбачених чинним законодавством підстав припинення (зупинення) надання Послуг, не встановлення у договорі визначених законодавством строку для попередження споживача про обмеження (припинення) надання послуг, а також способу попередження споживача про обмеження (припинення) надання послуг,</p>

<p>споживачем до систем централізованого водопостачання та/або водовідведення.</p>	<p>та/або якщо заборона щодо обмеження (припинення) надання послуги передбачена актами законодавства.</p>	<p>може призвести до ущемлення його інтересів у вигляді безпідставного неотримання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, а також позбавляє споживача можливості сплати заборгованості протягом встановлених законодавством 30 днів з дня отримання споживачем попередження від виконавця для можливості уникнення обмеження (припинення) надання послуг</p>
<p>Розділ 5. Відповідальність сторін 5.2 Відповідальність Споживача: - за внесення платежів за надані послуги водопостачання та/або водовідведення з порушенням термінів визначених розділом 8 цього Договору, Споживач сплачує Виконавцю пеню в розмірі подвійної облікової ставки Національного банку України, яка діяла в період за який нараховується пеня, за кожен день прострочення.</p> <p>5.1 Відповідальність Виконавця:</p> <p>відсутній</p>	<p>Розділ «Відповідальність сторін за порушення умов договору»</p> <p>32. У разі несвоєчасного здійснення платежів споживач зобов'язаний сплатити пеню в розмірі _____ гривень, але не більше 0,01 відсотка суми боргу за кожний день прострочення. Загальний розмір сплаченої пені не може перевищувати 100 відсотків загальної суми боргу.</p> <p>33. У разі ненадання послуг, надання їх не в повному обсязі або неналежної якості виконавець зобов'язаний самостійно протягом місяця, що настає за розрахунковим періодом, здійснити перерахунок вартості послуг за весь період їх ненадання, надання не в повному обсязі або неналежної якості відповідно до порядку, визначеного Кабінетом Міністрів України, а також сплатити споживачу неустойку (штраф) у розмірі 0,01 відсотка вартості середньодобового споживання послуги, визначеної за попередні 12 місяців (якщо попередніх місяців нараховується менш як 12 - за фактичний час споживання послуги, але не менше 15 днів), за кожен день ненадання послуг, надання їх не в повному обсязі або</p>	<p>Встановлення не передбаченого законодавством розміру пені в умовах договору може призвести до неправомірного нарахування пені та, відповідно, до додаткових фінансових витрат споживача.</p> <p>Звуження кола законодавчо встановленої відповідальності виконавця послуг може призвести до ущемлення інтересів споживача, в тому числі, у вигляді неотримання послуг або їх отримання не в повному обсязі або неналежної якості, недоотримання або позбавлення споживача можливості отримання коштів від виконавця послуг, а саме позбавлення його права на здійснення перерахунків плати за послуги у відповідності до законодавчо встановленого механізму їх здійснення, що може призвести до необґрунтованих фінансових витрат споживача.</p>

	неналежної якості (крім нормативних строків проведення аварійно-відновних робіт або періоду, протягом якого відбувалися ліквідація або усунення виявлених неполадок, пов'язаних з отриманням послуг, що виникли з вини споживача).	
<p>Розділ 8. Ціна та порядок розрахунків</p> <p>8.3 За даним Договором розрахунковим визначається період між контрольними зняттями показників приладів обліку.</p> <p>Споживач здійснює повну поточну оплату вартості обсягу централізованого водопостачання та водовідведення заявленого на розрахунковий період за формою 100% попередньої оплати. Сума попередньої оплати визначається на основі фактичних показників обсягів наданих послуг централізованого водопостачання та водовідведення за попередній розрахунковий період.</p> <p>Якщо попередня оплата розраховується для споживача, фактичне значення обсягу послуг централізованого водопостачання та водовідведення якого за попередній період дорівнює 0 (або для нових споживачів), сума попередньої оплати визначається на основі розрахункових значень об'ємів споживання води та скиду стоків визначених в додатку № 1 «Ліміти відпуску води та приймання стоків».</p> <p>Споживач самостійно на протязі п'яти операційних днів після дати отримання рахунку здійснює остаточний розрахунок за спожиті послуги шляхом оплати різниці між вартістю обсягу послуг, фактично спожитих протягом розрахункового періоду, та сумою коштів, сплачених у відповідності до абзаців 2 або 3 п. 8.3 цього Договору.</p>	<p>Розділ «Ціна та порядок оплати послуги, порядок та умови внесення змін до договору»</p> <p>21. Розрахунковим періодом для оплати обсягу спожитих послуг є календарний місяць.</p> <p>Плата за абонентське обслуговування нараховується споживачу, який є власником (користувачем) приміщення у будівлі, щомісяця.</p> <p>Початок і закінчення розрахункового періоду для розрахунку розміру плати за абонентське обслуговування завжди збігаються з початком і закінченням календарного місяця відповідно.</p>	<p>Недотримання виконавцем законодавчо встановленого терміну оплати послуг може призвести: до передчасного виникнення у споживача (після 20 числа місяця за розрахунковим) заборгованості за спожиті послуги, до передчасного виникнення відповідальності у вигляді зобов'язання сплатити пеню в розмірі, встановленому в договорі, за кожен день прострочення за цей період; до передчасного надсилання попередження про обмеження (припинення) надання послуг та до передчасного їх обмеження (припинення).</p>

<p>Розділ 9. Зупинення та припинення водопостачання</p> <p>9.1 Виконавець має право тимчасово припинити або обмежити надання Послуг Споживачу без попередження у разі:</p> <p>а) припинення подачі електроенергії на об'єкти Виконавця;</p> <p>б) стихійного лиха;</p> <p>в) аварій на зовнішніх мережах водопроводу, а також інженерних комунікаціях будівель та споруд.</p> <p>9.3 Виконавець має право, завчасно попередивши Споживача, обмежити або припинити йому надання Послуг у разі:</p> <ul style="list-style-type: none"> - невиконання Споживачем умов цього Договору; - несвоєчасного внесення плати за надані Послуги; - самовільного приєднання/користування до мереж Виконавця. 	<p>Розділ «Відповідальність сторін за порушення умов договору»</p> <p>34. Виконавець має право обмежити (припинити) надання послуг споживачу в разі непогашення в повному обсязі заборгованості за спожиті послуги протягом 30 днів з дня отримання споживачем попередження від виконавця.</p> <p>Попередження надсилається споживачу рекомендованим листом (з повідомленням про вручення) та за допомогою електронних систем розрахунків споживача (за наявності) або _____ (зазначити спосіб)</p> <p>35. Обмеження (припинення) надання послуги здійснюється виконавцем відповідно до частини четвертої статті 26 Закону України “Про житлово-комунальні послуги”.</p> <p>36. Постачання послуг у разі їх обмеження (припинення) відновлюється в повному обсязі протягом наступного дня з дати повного погашення заборгованості за фактично спожиті послуги чи з дати укладення угоди про реструктуризацію такої заборгованості.</p>	<p>Наявність у договорі не передбачених чинним законодавством підстав припинення (обмеження) надання Послуг, не встановлення у договорі визначених законодавством строку для попередження споживача про обмеження (припинення) надання послуг, а також способу попередження споживача про обмеження (припинення) надання послуг, може призвести до ущемлення його інтересів у вигляді безпідставного неотримання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, а також позбавляє споживача можливості сплати заборгованості протягом встановлених законодавством 30 днів з дня отримання споживачем попередження від виконавця для можливості уникнення обмеження (припинення) надання послуг.</p>
--	---	---

Таблиця 3

Порівняння умов Договору 2, укладеного ОКВП «Дніпро-Кіровоград» зі Споживачем ЖКП (ТОВ «Компанія Креатив Імоті» на об'єкт – аптека), та умов Типового договору, затвердженого Постановою № 690 (із змінами)

<p>Договір про надання послуг з централізованого водовідведення з індивідуальним споживачем (для госпрозрахункових підприємств та фізичних осіб-підприємців)</p>	<p>Типовий договір з власником (користувачем) будівлі (приміщення у будівлі) про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення</p>	<p>Наслідки невідповідності умовам Типового договору</p>
--	--	--

<p>Розділ 2. «Права та обов'язки сторін»</p> <p>2.3 Споживач зобов'язаний:</p> <p>2.3.11 У разі звільнення Споживачем займаного приміщення, реорганізації, ліквідації (у т.ч. шляхом банкрутства), відчуження в будь-який спосіб або передачі на баланс об'єктів централізованого водовідведення новому балансоутримувачу або власнику, Споживач зобов'язаний повідомити про це Виконавця не пізніше, ніж через 7 днів з моменту виникнення таких змін, в цей самий термін здійснити сплату усіх видів платежів, передбачених цим Договором та повідомити нового власника про обов'язок оформити з Виконавцем відповідний Договір.</p> <p>2.3.2. Забезпечити доступ до відповідної інженерної мережі, арматури, засобів обліку представників Виконавця за наявності в них відповідного посвідчення для:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ліквідації аварій – цілодобово; - встановлення і заміни санітарно-технічного та інженерного обладнання, проведення технічного та профілактичного огляду, зняття контрольних показань засобів обліку, контролю за скидом стічних вод, відбору проб стічних вод – протягом 30 хвилин з моменту прибуття представника Виконавця. <p>2.3.12 Скид стічних вод у каналізаційні мережі здійснювати відповідно до встановлених гранично допустимих концентрацій забруднюючих речовин у стічних водах (додаток № 3 до цього Договору), які визначені відповідно до місцевих правил приймання стічних вод.</p> <p>Розділ 5. «Облік та контроль наданих Послуг»</p>	<p>Розділ «Права і обов'язки сторін»</p> <p>28. Споживач зобов'язаний:</p> <p>8) інформувати протягом місяця виконавця про зміну власника будівлі споживача у разі відчуження будівлі шляхом надання виконавцю витягу або інформації з Реєстру речових прав на нерухоме майно.</p> <p style="text-align: center;">Не передбачено</p>	<p>Скорочення виконавцем нормативно встановленого терміну повідомлення споживачем виконавця про зміну власника приміщення та не передбачений Типовим договором обов'язок споживача протягом 7 днів здійснити сплату усіх видів платежів, передбачених договором, може призвести до додаткових фінансових витрат споживача.</p> <p>Відповідно до п. 2 розділу I Правил № 316, вони поширюються на суб'єктів господарювання, що провадять господарську діяльність з централізованого водовідведення (відведення та/або очищення стічних вод) (далі - виконавці), на юридичних осіб незалежно від форм власності та відомчої належності, фізичних осіб - підприємців, фізичних осіб, які провадять незалежну професійну діяльність і взяті на облік як самозайняті особи у контролюючих органах згідно з Податковим кодексом України, які використовують воду (у тому числі питну) для виробництва товарів та надання послуг та скидають стічні води до систем централізованого водовідведення або безпосередньо у очисні споруди системи централізованого водовідведення виконавця (далі - споживачі).</p> <p>Відповідно до п. 7 розділу VI Правил № 316: «Зволікання з</p>
---	--	---

<p>5.13. Режим та нормативи забруднюючих речовин стічних вод Споживача в систему централізованого водовідведення Виконавця, повинні відповідати вимогам допустимих концентрацій забруднюючих речовин у стічних водах визначених місцевими правилами приймання стічних вод та які Виконавець встановлює Споживачу в додатку № 3 до цього Договору...</p> <p>5.14 На підставі показів засобів обліку води та стоків оформляються такі документи:</p> <ul style="list-style-type: none"> - рахунок-фактура за фактичний скид стічних вод; - рахунок-фактура за скид стоків з понаднормативним вмістом забруднень (у разі їх виявлення); - акт про надані послуги за розрахунковий період. <p>Розділ 6. Ціна та порядок розрахунків»</p> <p>6.5 У разі перевищення допустимих концентрацій забруднюючих речовин у стічних водах Споживач здійснює оплату за послуги водовідведення із застосуванням коефіцієнта кратності визначеного відповідно до місцевих правил приймання стічних вод, згідно наданого Виконавцем рахунку-фактурою.</p> <p>У разі перевищення об'ємів скинутих Споживачем стічних вод понад обсяги, обумовлені договором в погодженому Сторонами Ліміті прийняття стоків, додаткові обсяги стічних вод оплачуються Споживачем у п'ятикратному розмірі встановленого тарифу на послугу водовідведення, згідно наданого Виконавцем рахунком-фактурою.</p>		<p>допуском уповноваженого представника виконавця на територію споживача (більше ніж 30 хвилин після його прибуття) або створення перешкод у відборі проб з боку представників споживача фіксується в акті за підписом представника виконавця. Виконавець виставляє споживачу рахунок за понаднормативний скид забруднень з коефіцієнтом кратності $K_k = 5$ за розрахунковий місяць, у якому було вчинено це порушення».</p> <p>Отже, такі положення договору можуть призвести до ущемлення інтересів споживача у вигляді неправомірного нарахування додаткової плати, та, як наслідок, до його додаткових фінансових витрат.</p>
<p>Розділ 2. «Права та обов'язки сторін»</p> <p>2.2 Виконавець зобов'язується:</p>	<p>Розділ «Права і обов'язки сторін»</p> <p>30. Виконавець зобов'язаний:</p> <p>4) відшкодувати збитки, завдані споживачу внаслідок</p>	<p>Звуження кола законодавчо встановлених обов'язків виконавця послуг може призвести до ущемлення інтересів споживача, в тому</p>

відсутні	порушення вимог законодавства у сфері питної води, питного водопостачання та централізованого водовідведення, що сталося з його вини.	числі, у вигляді неотримання відшкодування збитків від виконавця, що може призвести до необґрунтованих фінансових витрат споживача.
<p>Розділ 2 «Права та обов'язки сторін»</p> <p>2.5. Споживач має право:</p> <p>відсутні</p>	<p>Розділ «Права і обов'язки сторін»</p> <p>27. Споживач має право:</p> <p>3) на відшкодування збитків, завданих його майну, шкоди, заподіяної його життю або здоров'ю внаслідок неналежного надання або ненадання послуг та незаконного проникнення в належне йому житло (інший об'єкт нерухомого майна);</p> <p>4) на усунення протягом строку, встановленого договором або законодавством, виявлених недоліків у наданні послуг;</p> <p>5) на зменшення у встановленому законодавством порядку розміру плати за послуги у разі їх ненадання, надання не в повному обсязі або неналежної якості;</p> <p>6) отримувати від виконавця штраф у розмірі, визначеному договором, за перевищення нормативних строків проведення аварійно-відновних робіт;</p> <p>7) на перевірку кількості та якості послуг у встановленому законодавством порядку;</p> <p>8) складати та підписувати акти-претензії у зв'язку з порушенням порядку надання послуг, зміною їх споживчих властивостей та перевищенням строків проведення аварійно-відновних робіт;</p> <p>9) без додаткової оплати отримувати інформацію про проведені виконавцем нарахування (з розподілом за періодами та видами нарахувань) та отримані від споживача платежі;</p> <p>11) отримувати без додаткової оплати від виконавця детальний розрахунок обсягу спожитих послуг між споживачами багатоквартирного будинку (для власників (користувачів)</p>	<p>Ущемлення інтересів споживача через звуження виконавцем послуг обсягу законодавчо встановлених прав споживача, що може мати наслідком недоотримання або позбавлення споживача можливості отримання коштів від виконавця послуг, а саме відшкодування нанесених споживачу збитків, сплати йому штрафів за перевищення встановлених строків проведення аварійно-відновних робіт, позбавлення його права на зменшення плати за послуги, що може призвести до необґрунтованих фінансових витрат споживача, обмеження способів захисту порушених прав споживача, позбавлення можливості складання актів – претензій та звертатися до суду.</p>

	<p>приміщення у будівлі);</p> <p>12) звертатися до суду в разі порушення виконавцем умов договору.</p>	
<p>Розділ 3. Відповідальність сторін</p> <p>3.2 Відповідальність Споживача:</p> <p>- за внесення платежів за надані послуги водовідведення з порушенням термінів визначених розділом 6 цього Договору, Споживач сплачує Виконавцю пеню в розмірі подвійної облікової ставки Національного банку України, яка діяла в період за який нараховується пеня, за кожен день прострочення.</p> <p>3.1 Відповідальність Виконавця: відсутній</p>	<p>Розділ «Відповідальність сторін за порушення умов договору»</p> <p>32. У разі несвоєчасного здійснення платежів споживач зобов'язаний сплатити пеню в розмірі _____ гривень, але не більше 0,01 відсотка суми боргу за кожний день прострочення. Загальний розмір сплаченої пені не може перевищувати 100 відсотків загальної суми боргу.</p> <p>33. У разі ненадання послуг, надання їх не в повному обсязі або неналежної якості виконавець зобов'язаний самостійно протягом місяця, що настає за розрахунковим періодом, здійснити перерахунок вартості послуг за весь період їх ненадання, надання не в повному обсязі або неналежної якості відповідно до порядку, визначеного Кабінетом Міністрів України, а також сплатити споживачу неустойку (штраф) у розмірі 0,01 відсотка вартості середньодобового споживання послуги, визначеної за попередні 12 місяців (якщо попередніх місяців нараховується менш як 12 - за фактичний час споживання послуги, але не менше 15 днів), за кожен день ненадання послуг, надання їх не в повному обсязі або неналежної якості (крім нормативних строків проведення аварійно-відновних робіт або періоду, протягом якого відбувалися ліквідація або усунення виявлених неполадок, пов'язаних з отриманням послуг, що виникли з вини споживача).</p>	<p>Не передбачене законодавством збільшення розміру пені в умовах договору може призвести до неправомірного нарахування та стягнення пені та відповідно до додаткових фінансових витрат споживача.</p> <p>Звуження кола законодавчо встановленої відповідальності виконавця послуг може призвести до ущемлення інтересів споживача, в тому числі, у вигляді неотримання послуг або їх отримання не в повному обсязі або неналежної якості, недоотримання або позбавлення споживача можливості отримання коштів від виконавця послуг, а саме позбавлення його права на здійснення перерахунків плати за послуги у відповідності до законодавчо встановленого механізму їх здійснення, що може призвести до необґрунтованих фінансових витрат споживача.</p>
<p>Розділ 6. Ціна та порядок розрахунків</p>	<p>Розділ «Ціна та порядок оплати послуги, порядок та</p>	<p>Недотримання виконавцем законодавчо встановленого</p>

<p>6.3 За даним Договором розрахунковим визначається період між контрольними зняттями показників приладів обліку.</p> <p>Споживач здійснює повну поточну оплату вартості обсягу централізованого водовідведення заявленого на розрахунковий період за формою 100% попередньої оплати. Сума попередньої оплати визначається на основі фактичних показників обсягів наданих послуг за попередній розрахунковий період.</p> <p>Якщо попередня оплата розраховується для споживача, фактичне значення обсягу послуг централізованого водовідведення якого за попередній період дорівнює 0 (або для нових споживачів), сума попередньої оплати визначається на основі розрахункових значень об'ємів споживання води та скиду стоків визначених в додатку № 1 «Ліміт на приймання стоків». Споживач самостійно на протязі п'яти операційних днів після дати отримання рахунку здійснює остаточний розрахунок за спожиті послуги шляхом оплати різниці між вартістю обсягу послуг, фактично спожитих протягом розрахункового періоду, та сумою коштів, сплачених у відповідності до абзаців 2 або 3 п. 6.3 цього Договору.</p> <p>У разі недостатності суми проведеного платежу з оплати послуг за розрахунковий період у повному обсязі ця сума розподіляється у такій черговості:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) у першу чергу сплачується неустойка нарахована за цим договором; 2) у другу чергу відшкодовується плата за абонентське обслуговування; 3) у третю чергу сплачується основна сума боргу за послуги централізованого водовідведення. 	<p style="text-align: center;">умови внесення змін до договору»</p> <p>21. Розрахунковим періодом для оплати обсягу спожитих послуг є календарний місяць.</p> <p>Плата за абонентське обслуговування нараховується споживачу, який є власником (користувачем) приміщення у будівлі, щомісяця.</p> <p>Початок і закінчення розрахункового періоду для розрахунку розміру плати за абонентське обслуговування завжди збігаються з початком і закінченням календарного місяця відповідно.</p> <p>25. Під час здійснення оплати споживач зобов'язаний зазначити розрахунковий період, за який вона здійснюється, та призначення платежу (плата виконавцю, сплата пені, штрафів).</p> <p>У разі коли споживачем не визначено розрахункового періоду або за зазначений споживачем період виникла переплата, виконавець має право зарахувати такий платіж (його частину в розмірі переоплати) в рахунок заборгованості споживача за минулі розрахункові періоди або в рахунок майбутніх платежів споживача починаючи з найближчих періодів від дати здійснення платежу.</p>	<p>терміну оплати послуг може призвести: до передчасного виникнення у споживача (після 20 числа місяця за розрахунковим) заборгованості за спожиті послуги, до передчасного виникнення відповідальності у вигляді зобов'язання сплатити пеню в розмірі, встановленому в договорі, за кожен день прострочення за цей період; до передчасного надсилання попередження про обмеження (припинення) надання послуг та до передчасного їх обмеження (припинення) та непогашення заборгованості.</p>
<p>Розділ 7. Зупинення та</p>	<p>Розділ «Відповідальність</p>	<p>Наявність у договорі не</p>

<p>припинення надання послуг</p> <p>7.1 Виконавець має право тимчасово припинити або обмежити надання Послуг Споживачу без попередження у разі:</p> <p>а) припинення подачі електроенергії на об'єкти Виконавця;</p> <p>б) стихійного лиха;</p> <p>в) аварій на зовнішніх мережах водовідведення, а також інженерних комунікаціях будівель та споруд;</p> <p>7.3 Виконавець має право, завчасно попередивши Споживача, обмежити або припинити йому надання Послуг у разі:</p> <ul style="list-style-type: none"> - невиконання Споживачем умов цього Договору; - несвоєчасного внесення плати за надані Послуги; - у разі загрози виходу з ладу систем централізованого водовідведення, порушення технологічного режиму роботи КОС та у разі самовільного приєднання споживачем до систем централізованого водовідведення та/або самовільного скидання стічних вод до систем централізованого водовідведення. 	<p>сторін за порушення умов договору»</p> <p>34. Виконавець має право обмежити (припинити) надання послуг споживачу в разі непогашення в повному обсязі заборгованості за спожиті послуги протягом 30 днів з дня отримання споживачем попередження від виконавця.</p> <p>Попередження надсилається споживачу рекомендованим листом (з повідомленням про вручення) та за допомогою електронних систем розрахунків споживача (за наявності) або</p> <p>_. (зазначити спосіб)</p> <p>35. Обмеження (припинення) надання послуги здійснюється виконавцем відповідно до частини четвертої статті 26 Закону України “Про житлово-комунальні послуги”.</p> <p>36. Постачання послуг у разі їх обмеження (припинення) відновлюється в повному обсязі протягом наступного дня з дати повного погашення заборгованості за фактично спожиті послуги чи з дати укладення угоди про реструктуризацію такої заборгованості.</p>	<p>передбачених чинним законодавством підстав припинення (обмеження) надання Послуг, не встановлення у договорі визначених законодавством строку для попередження споживача про обмеження (припинення) надання послуг, а також способу попередження споживача про обмеження (припинення) надання послуг, може призвести до ущемлення його інтересів у вигляді безпідставного неотримання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, а також позбавляє споживача можливості сплати заборгованості протягом встановлених законодавством 30 днів з дня отримання споживачем попередження від виконавця для можливості уникнення обмеження (припинення) надання послуг</p>
---	--	--

Таблиця 4

Порівняння умов Договору 3, укладеного ОКВП «Дніпро-Кіровоград» зі Споживачем ЖКП (Кіровоградський обласний центр зайнятості на об'єкт – нежитлове приміщення), та умов Типового договору, затвердженого Постановою № 690 (із змінами)

Договір про надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення з індивідуальним споживачем (для бюджетних установ та	Типовий договір з власником (користувачем) будівлі (приміщення у будівлі) про надання послуг з централізованого водопостачання та	Наслідки невідповідності умовам Типового договору
--	---	---

організацій)	централізованого водовідведення	
<p>Розділ 3 «Зобов'язання сторін»</p> <p>3.2. Виконавець зобов'язується:</p> <p>- розглядати у визначений законодавством строк претензії та скарги Споживача і проводити відповідні перерахунки розміру плати за комунальні послуги в разі їх ненадання, надання не в повному обсязі, несвоєчасно або неналежної якості, а також в інших випадках, визначених договором про надання комунальних послуг.</p>	<p>Розділ «Права і обов'язки сторін»</p> <p>30. Виконавець зобов'язаний:</p> <p>2) вживати заходів до забезпечення питною водою у разі порушення функціонування систем централізованого водопостачання та водовідведення (аварійні ситуації);</p> <p>4) відшкодувати збитки, завдані споживачу внаслідок порушення вимог законодавства у сфері питної води, питного водопостачання та централізованого водовідведення, що сталося з його вини;</p> <p>16) прибути на виклик споживача для перевірки якості надання послуги у строк не пізніше ніж протягом однієї доби з моменту отримання відповідного повідомлення споживача;</p> <p>17) самостійно протягом місяця, що настає за розрахунковим періодом, здійснювати перерахунок вартості послуг за весь період їх ненадання, надання не в повному обсязі або неналежної якості відповідно до порядку, визначеного Кабінетом Міністрів України, а також сплачувати споживачеві неустойку (штраф) у розмірі 0,01 відсотка середньодобової вартості споживання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, визначеної за попередні 12 місяців (якщо попередніх місяців нараховується менш як 12 - за фактичний час споживання послуг), за кожен день ненадання послуг, надання їх не в повному обсязі або неналежної якості (за виключенням нормативних строків проведення аварійно-відновних робіт або періоду, протягом якого відбувалися ліквідація або усунення</p>	<p>Звуження кола законодавчо встановлених обов'язків виконавця послуг може призвести до ущемлення інтересів споживача, в тому числі, у вигляді неотримання послуг або їх отримання не в повному обсязі або неналежної якості, недоотримання або позбавлення споживача можливості отримання коштів від виконавця послуг, а саме позбавлення його права на здійснення перерахунків плати за послуги у відповідності до законодавчо встановленого механізму їх здійснення, що може призвести до необґрунтованих фінансових витрат споживача.</p>

	виявлених неполадок, пов'язаних з отриманням послуг, що виникли з вини споживача).	
Розділ 4. «Права сторін» 4.2 Споживач має право відсутній	Розділ «Права і обов'язки сторін» 27. Споживач має право: 3) на відшкодування збитків, завданих його майну, шкоди, заподіяної його життю або здоров'ю внаслідок неналежного надання або ненадання послуг та незаконного проникнення в належне йому житло (інший об'єкт нерухомого майна).	Ущемлення інтересів споживача через звуження виконавцем послуг обсягу законодавчо встановлених прав споживача, що може мати наслідком недоотримання або позбавлення споживача можливості отримання коштів від виконавця послуг, а саме відшкодування нанесених споживачу збитків, що може призвести до необґрунтованих фінансових витрат споживача.
Розділ 4. «Права сторін» 4.1 Виконавець має право: - припинити/зупинити надання послуг у разі: їх неоплати або оплати не в повному обсязі, загрози виходу з ладу систем централізованого водовідведення, порушення технологічного режиму роботи каналізаційних очисних споруд та у разі самовільного приєднання споживачем до систем централізованого водопостачання та/або водовідведення.	Розділ «Права і обов'язки сторін» 29. Виконавець має право: 4) обмежити (припинити) надання послуг у разі їх неоплати або оплати не в повному обсязі в порядку і строки, що встановлені законом та договором, крім випадків, коли якість та/або кількість таких послуг не відповідає умовам договору та/або якщо заборона щодо обмеження (припинення) надання послуги передбачена актами законодавства.	Наявність у договорі не передбачених чинним законодавством підстав припинення (зупинення) надання Послуг, не встановлення у договорі визначених законодавством строку для попередження споживача про обмеження (припинення) надання послуг, а також способу попередження споживача про обмеження (припинення) надання послуг, може призвести до ущемлення його інтересів у вигляді безпідставного неотримання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, а також позбавляє споживача можливості сплати заборгованості протягом встановлених законодавством 30 днів з дня отримання споживачем попередження від виконавця для можливості уникнення обмеження (припинення) надання послуг.
Розділ 5. Відповідальність сторін 5.2 Відповідальність Споживача: - за внесення платежів за надані послуги водопостачання та/або водовідведення з порушенням термінів визначених розділом 8 цього Договору, Споживач сплачує Виконавцю пеню в розмірі подвійної облікової ставки	Розділ «Відповідальність сторін за порушення умов договору» 32. У разі несвоєчасного здійснення платежів споживач зобов'язаний сплатити пеню в розмірі _____ гривень, але не більше 0,01 відсотка суми боргу за кожний день прострочення. Загальний розмір сплаченої пені не може	Не передбачене законодавством збільшення розміру пені в умовах договору може призвести до неправомірного нарахування та стягнення пені та відповідно до додаткових фінансових витрат споживача.

<p>Національного банку України, яка діяла в період за який нараховується пеня, за кожен день прострочення.</p> <p>5.1 Відповідальність Виконавця:</p> <p>відсутній</p>	<p>перевищувати 100 відсотків загальної суми боргу.</p> <p>33. У разі ненадання послуг, надання їх не в повному обсязі або неналежної якості виконавець зобов'язаний самостійно протягом місяця, що настає за розрахунковим періодом, здійснити перерахунок вартості послуг за весь період їх ненадання, надання не в повному обсязі або неналежної якості відповідно до порядку, визначеного Кабінетом Міністрів України, а також сплатити споживачу неустойку (штраф) у розмірі 0,01 відсотка вартості середньодобового споживання послуги, визначеної за попередні 12 місяців (якщо попередніх місяців нараховується менш як 12 - за фактичний час споживання послуги, але не менше 15 днів), за кожен день ненадання послуг, надання їх не в повному обсязі або неналежної якості (крім нормативних строків проведення аварійно-відновних робіт або періоду, протягом якого відбувалися ліквідація або усунення виявлених неполадок, пов'язаних з отриманням послуг, що виникли з вини споживача).</p>	<p>Звуження кола законодавчо встановленої відповідальності виконавця послуг може призвести до ущемлення інтересів споживача, в тому числі, у вигляді неотримання послуг або їх отримання не в повному обсязі або неналежної якості, недоотримання або позбавлення споживача можливості отримання коштів від виконавця послуг, а саме позбавлення його права на здійснення перерахунків плати за послуги у відповідності до законодавчо встановленого механізму їх здійснення, що може призвести до необґрунтованих фінансових витрат споживача.</p>
<p>Розділ 8. Ціна та порядок розрахунків</p> <p>8.3 За даним Договором розрахунковим визначається період між контрольними зняттями показників приладів обліку.</p> <p>Споживач, після отримання рахунків, Виконавця, на протязі 5 банківських днів, але не пізніше останнього банківського дня поточного місяця, здійснює оплату послуг у відповідності до:</p> <p>а) рахунку-фактури за фактичні об'єми споживання</p>	<p>Розділ «Ціна та порядок оплати послуги, порядок та умови внесення змін до договору»</p> <p>21. Розрахунковим періодом для оплати обсягу спожитих послуг є календарний місяць.</p> <p>Плата за абонентське обслуговування нараховується споживачу, який є власником (користувачем) приміщення у будівлі, щомісяця.</p> <p>Початок і закінчення розрахункового періоду для розрахунку розміру плати за абонентське обслуговування</p>	<p>Недотримання виконавцем законодавчо встановленого терміну оплати послуг може призвести: до передчасного виникнення у споживача (після 20 числа місяця за розрахунковим) заборгованості за спожиті послуги, до передчасного виникнення відповідальності у вигляді зобов'язання сплатити пеню в розмірі, встановленому в договорі, за кожен день прострочення за цей період; до передчасного надсилання попередження про обмеження (припинення) надання послуг та до передчасного їх</p>

<p>води та скиду стоків згідно актів виконаних робіт;</p> <p>б) рахунків, виписаних за самовільне безоблікове водокористування згідно «Правил користування системами централізованого комунальною водопостачання та водовідведення в населених пунктах України» та перевищення гранично-допустимих концентрацій шкідливих речовин</p> <p>Плата за надані послуги вноситься Споживачем відповідно до показань засобів обліку води на підставі платіжного документа.</p>	<p>завжди збігаються з початком і закінченням календарного місяця відповідно.</p>	<p>обмеження (припинення).</p>
<p>Розділ 9. Зупинення та припинення водопостачання</p> <p>9.1 Виконавець має право тимчасово припинити або обмежити надання Послуг Споживачу без попередження у разі:</p> <p>а) припинення подачі електроенергії на об'єкти Виконавця;</p> <p>б) стихійного лиха;</p> <p>в) аварій на зовнішніх мережах водопроводу, а також інженерних комунікаціях будівель та споруд.</p> <p>9.3 Виконавець має право, завчасно попередивши Споживача, обмежити або припинити йому надання Послуг у разі:</p> <ul style="list-style-type: none"> - невиконання Споживачем умов цього Договору; - несвоєчасного внесення плати за надані Послуги; - самовільного приєднання/користування до мереж Виконавця. 	<p>Розділ «Відповідальність сторін за порушення умов договору»</p> <p>34. Виконавець має право обмежити (припинити) надання послуг споживачу в разі непогашення в повному обсязі заборгованості за спожиті послуги протягом 30 днів з дня отримання споживачем попередження від виконавця.</p> <p>Попередження надсилається споживачу рекомендованим листом (з повідомленням про вручення) та за допомогою електронних систем розрахунків споживача (за наявності) або _____ (зазначити спосіб)</p> <p>35. Обмеження (припинення) надання послуги здійснюється виконавцем відповідно до частини четвертої статті 26 Закону України “Про житлово-комунальні послуги”.</p> <p>36. Постачання послуг у разі їх обмеження (припинення) відновлюється в повному обсязі протягом наступного дня з дати повного погашення заборгованості за фактично спожиті послуги чи з дати укладення угоди про реструктуризацію такої</p>	<p>Наявність у договорі не передбачених чинним законодавством підстав припинення (обмеження) надання Послуг, не встановлення у договорі визначених законодавством строку для попередження споживача про обмеження (припинення) надання послуг, а також способу попередження споживача про обмеження (припинення) надання послуг, може призвести до ущемлення його інтересів у вигляді безпідставного неотримання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, а також позбавляє споживача можливості сплати заборгованості протягом встановлених законодавством 30 днів з дня отримання споживачем попередження від виконавця для можливості уникнення обмеження (припинення) надання послуг</p>

	заборгованості.	
--	-----------------	--

(97) Як видно з Таблиць 2-4, положення Договорів 1-3, що укладаються Підприємством зі Споживачами ЖКП, не відповідають вимогам Типового договору, затвердженого Постановою № 690 (із змінами), **ущемлюють права споживачів, зменшують відповідальність виконавця**, а саме:

- відсутність обов'язків виконавця: вживати заходів щодо забезпечення питною водою у разі аварійної ситуації фактично є уникненням зобов'язань, покладених на Підприємство, як на виконавця послуг, та може призводити до відсутності у споживачів питної води при аварійних ситуаціях;

- відсутність обов'язку виконавця самостійно протягом місяця, що настає за розрахунковим періодом, здійснювати перерахунок вартості послуг за весь період їх ненадання, надання не в повному обсязі або неналежної якості відповідно до порядку, визначеного Кабінетом Міністрів України, а також сплачувати споживачеві неустойку (штраф) у розмірі 0,01 відсотка середньодобової вартості споживання послуг, фактично є самоусуненням від відповідальності за невиконання зобов'язань, покладених на Підприємство, як на виконавця послуг;

- розширення обов'язків споживача у разі звільнення ним займаного приміщення, відчуження в будь-який спосіб або передачі на баланс об'єктів централізованого водовідведення новому балансоутримувачу або власнику, повідомити про це виконавця не пізніше, ніж через 7 днів з моменту виникнення таких змін, в цей самий термін здійснити сплату усіх видів платежів, передбачених цим Договором та повідомити нового власника про обов'язок оформити з Виконавцем відповідний Договір, може призводити до ущемлення економічних інтересів споживачів;

- *відсутність прав споживачів, що ущемлює їх економічні інтереси*: на відшкодування збитків, завданих його майну, шкоди, заподіяної його життю або здоров'ю внаслідок неналежного надання або ненадання послуг та незаконного проникнення в належне йому житло (інший об'єкт нерухомого майна); на отримання від виконавця неустойки (штрафу) у розмірі 0,01 відсотка вартості середньодобового споживання послуг, визначеної за попередні 12 місяців, за кожен день ненадання послуг, надання їх не в повному обсязі або неналежної якості;

- визначено іншу базову величину для визначення розміру пені за несвоєчасне внесення платежів за надані послуги (в розмірі подвійної облікової ставки Національного банку України), ніж визначено законодавством (в розмірі 0,01 відсотка суми боргу за кожний день прострочення), що призводить до не передбачених законодавством витрат споживачів;

- визначено інший розрахунковий період для оплати послуг (період між контрольними зняттями показників приладів обліку), ніж визначено законодавством (періодом для оплати обсягу спожитих послуг є календарний місяць), що може призвести: до передчасного виникнення у споживача заборгованості за спожиті послуги, до передчасного виникнення відповідальності у вигляді зобов'язання сплатити пеню в розмірі, встановленому в договорі, за кожен день прострочення за цей період; до передчасного надсилання попередження про обмеження (припинення) надання послуг та до передчасного їх обмеження (припинення);

- встановлено для споживачів не передбачені законодавством умови оплати за послуги (після отримання рахунків, Виконавця, на протязі 5 банківських днів, але не пізніше останнього банківського дня поточного місяця);

- надано право виконавцю тимчасово припинити або обмежити надання послуг споживачу без попередження у не передбачених законодавством випадках, що ущемлює право споживачів на безперебійне отримання послуг.

(98) Як вже було зазначено, відповідно до пункту 2 частини другої статті 8 Закону про ЖКП, виконавець комунальної послуги зобов'язаний готувати та укладати із споживачем договори про надання комунальних послуг з визначенням відповідальності за дотримання умов їх виконання згідно з типовим договором.

- (99) Згідно зі статтею 12 Закону про ЖКП надання житлово-комунальних послуг здійснюється виключно на договірних засадах. Договори про надання житлово-комунальних послуг укладаються відповідно до типових або примірних договорів, затверджених Кабінетом Міністрів України або іншими уповноваженими законом державними органами відповідно до закону. Такі договори можуть затверджуватися окремо для різних моделей організації договірних відносин (індивідуальний договір та колективний договір про надання комунальних послуг) та для різних категорій споживачів (індивідуальний споживач, колективний споживач).
- (100) Типові договори є формою регулювання договірних відносин у сфері господарювання, вони застосовуються для спрощення процесу укладання конкретних господарських договорів та визначення бажаної, з точки зору держави, моделі договірного зобов'язання. **Головною ознакою типових договорів є їх обов'язковість.**
- (101) Отже, ОКВП «Дніпро-Кіровоград» повинно було укласти зі Споживачами ЖКП договори про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення (у тому числі Договори 1-3) відповідно до Типового договору, затвердженого Постановою № 690 (із змінами), не відступаючи від їх змісту, тобто не зменшуючи свої обов'язки та права споживачів, передбачені чинним законодавством.
- (102) З огляду на зазначене, дії ОКВП «Дніпро-Кіровоград», які полягають в укладанні зі Споживачами ЖКП договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення (у тому числі Договорів 1-3) в редакції, що не відповідає положенням чинного законодавства, зокрема, Типовому договору, затвердженому Постановою № 690 (із змінами), можуть призвести до виникнення додаткових (необґрунтованих) фінансових витрат споживачів), неправомірного обмеження (припинення) водопостачання тощо.
- (103) Таким чином, наведені дії ОКВП «Дніпро-Кіровоград» можуть порушити законні інтереси споживачів, які є незахищеними за відсутності ефективно функціонуючого ринкового механізму зі значною конкуренцією на ринку.

7. АНТИКОНКУРЕНТНІ НАСЛІДКИ ДІЙ ОКВП «ДНІПРО-КІРОВОГРАД»

- (104) Відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (105) Унаслідок укладення зі Споживачами ЖКП Договорів з юр.особами (які включають в себе Договори 1-3) у редакції, що не відповідає умовам Типового договору, затвердженого Постановою № 690 (із змінами), ОКВП «Дніпро-Кіровоград» збільшило обов'язки та відповідальність цих споживачів за порушення умов цього договору, включило в договори умови, не передбачені чинним законодавством, що може призвести до порушення прав та ущемлення інтересів споживачів.
- (106) Така поведінка ОКВП «Дніпро-Кіровоград» є можливою лише внаслідок відсутності вибору для споживачів інших виконавців послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.
- (107) З огляду на зазначене, завдяки ринковій владі ОКВП «Дніпро-Кіровоград» має можливість нав'язувати споживачам умови договорів, які не передбачені нормами чинного законодавства, для можливості отримання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, що може мати наслідком обмеження прав та ущемлення інтересів споживачів послуг.
- (108) Така поведінка притаманна саме монопольному утворенню, оскільки у взаємовідносинах із суб'єктом господарювання, що має монопольну владу, споживачі його послуг знаходяться з ним у нерівних умовах, змушені погоджуватись на всі вимоги та умови для можливості отримання послуг та фактично позбавлені захисту своїх прав та законних інтересів.

8. НЕМОЖЛИВІСТЬ ВЧИНЕННЯ ОКВП «ДНІПРО-КІРОВОГРАД» ДІЙ, ЩО УЩЕМЛЮЮТЬ ІНТЕРЕСИ СПОЖИВАЧІВ, ЗА УМОВ ІСНУВАННЯ ЗНАЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ НА РИНКУ

- (109) Наявність у суб'єкта господарювання монопольного (домінуючого) становища на ринку не є протиправним, однак такий суб'єкт господарювання має усвідомлювати можливість певного обмеження своєї діяльності з точки зору дотримання законодавства про захист економічної конкуренції, визначати свою поведінку на основі пріоритету прав споживачів та у будь-якому разі не створювати умови, які породжують або можуть породжувати порушення їх прав та ущемлення інтересів.
- (110) Унаслідок вчинення ОКВП «Дніпро-Кіровоград» дій, які полягають в укладанні зі Споживачами ЖКП Договорів з юр.особами (які включають в себе Договори 1-3), положення яких не відповідають умовам Типового договору, затвердженого Постановою № 690 (із змінами), що за певних умов можуть призводити до ущемлення інтересів споживачів, його привабливість для споживачів могла б різко зменшитися і тому за умов існування значної конкуренції на ринку, необхідною ознакою якої відповідно до статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є можливість вибору у споживачів, ОКВП «Дніпро-Кіровоград» істотно втратило б свою ринкову частку та, як наслідок, прибуток.

9. ВИСНОВКИ ВІДДІЛЕННЯ

- (111) Згідно з частиною третьою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.
- (112) Зловживання монопольним (домінуючим) становищем за умовами пункту 2 статті 50 цього Закону визнається порушенням законодавства про захист економічної конкуренції.
- (113) Враховуючи, що ОКВП «Дніпро-Кіровоград» у період лютого 2022 - березня 2025 року на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в територіальних (географічних) межах м. Кропивницький, м. Олександрія, м. Світловодськ, с. Подорожнє, с. Озера, с. Войнівка, с. Новоселівка, с. Бутівське, с. Веселе, с. Пантаївка Олександрійського району, с. Березівка та смт Смоліне Новоукраїнського району, с. Соколівка, м. Знам'янка та с. Созонівка Кропивницького району, в межах розташування мереж, що перебувають у господарському віданні ОКВП «Дніпро-Кіровоград», має ознаки монопольного (домінуючого) становища, його дії, які полягають в укладанні зі споживачами категорій «госпрозрахункові підприємства» та «фізичні особи-підприємці», «бюджетні установи та організації», які отримують Послуги, **як суб'єкти відносин, врегульованих Законом про ЖКП**, для задоволення власних потреб у питній воді, з метою забезпечення умов проживання та/або перебування осіб у житлових і нежитлових приміщеннях, будинках і спорудах, комплексах будинків і споруд відповідно до нормативів, норм, стандартів, порядків і правил, договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення (у тому числі Договорів 1-3), в редакції, що не відповідає умовам Типового договору, затвердженого Постановою № 690 (зі змінами), містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.
- (114) Відповідно до частини першої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» органи Антимонопольного комітету України мають право надавати рекомендації органам влади, органам місцевого самоврядування, органам адміністративно-господарського управління та контролю, суб'єктам господарювання,

об'єднанням стосовно припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, усунення причин виникнення цих порушень і умов, що їм сприяють.

Враховуючи наведене, керуючись статтями 7, 12, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтею 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3, 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482 із змінами та доповненнями, адміністративна колегія Південно-східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України надає такі обов'язкові до розгляду

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

Обласному комунальному виробничому підприємству «Дніпро-Кіровоград» (ідентифікаційний код юридичної особи [інформація, доступ до якої обмежено]) припинити дії, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, усунути причини виникнення цього порушення і умови, що йому сприяють шляхом:

1. Укладення зі споживачами категорій «госпрозрахункові підприємства» та «фізичні особи-підприємці», «бюджетні установи та організації», які отримують Послуги **(як суб'єкти відносин, врегульованих Законом про ЖКП)**, для задоволення власних потреб у питній воді, з метою забезпечення умов проживання та/або перебування осіб у житлових і нежитлових приміщеннях, будинках і спорудах, комплексах будинків і споруд відповідно до нормативів, норм, стандартів, порядків і правил, договору про надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення з індивідуальним споживачем (для госпрозрахункових підприємств та фізичних осіб-підприємців); договору про надання послуг з централізованого водопостачання з індивідуальним споживачем (для госпрозрахункових підприємств та фізичних осіб-підприємців); договору про надання послуг з централізованого водовідведення з індивідуальним споживачем (для госпрозрахункових підприємств та фізичних осіб-підприємців); договору про надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення з індивідуальним споживачем (для бюджетних установ та організацій); договору про надання послуг з централізованого водопостачання з індивідуальним споживачем (для бюджетних установ та організацій); договору про надання послуг з централізованого водовідведення з індивідуальним споживачем (для бюджетних установ та організацій), у відповідності до вимог чинної редакції **Типового договору, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 05.07.2019 № 690** «Про затвердження Правил надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення і типових договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення» (із змінами).

2. Інформування споживачів категорій «госпрозрахункові підприємства» та «фізичні особи-підприємці», «бюджетні установи та організації», які отримують Послуги **(як суб'єкти відносин врегульованих Законом про ЖКП)**, для задоволення власних потреб у питній воді, з метою забезпечення умов проживання та/або перебування осіб у житлових і нежитлових приміщеннях, будинках і спорудах, комплексах будинків і споруд відповідно до нормативів, норм, стандартів, порядків і правил, з якими укладено договір про надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення з індивідуальним споживачем (для госпрозрахункових підприємств та фізичних осіб-підприємців); договір про надання послуг з централізованого водопостачання з індивідуальним споживачем (для госпрозрахункових підприємств та фізичних осіб-підприємців); договір про надання послуг з централізованого водовідведення з індивідуальним споживачем (для госпрозрахункових підприємств та фізичних осіб-підприємців); договір про надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення з індивідуальним споживачем (для бюджетних установ та організацій);

договір про надання послуг з централізованого водопостачання з індивідуальним споживачем (для бюджетних установ та організацій); договір про надання послуг з централізованого водовідведення з індивідуальним споживачем (для бюджетних установ та організацій), умови яких не відповідають Типовому договору, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 05.07.2019 № 690 «Про затвердження Правил надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення і типових договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення» (із змінами), **про можливість переукладання та/або внесення змін** у відповідності до вищезазначеного Типового договору.

Зазначаємо, що відповідно до частини другої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи особами, яким вони надані.

Відповідно до частини третьої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за умови виконання положень цих рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, Південно-східне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України не розпочинатиме провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Про результати розгляду рекомендацій необхідно повідомити Південно-східне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України **упродовж 30 днів** з дня їх отримання з наданням документів, підтверджуючих виконання рекомендацій.

Голова адміністративної колегії

Лариса ГРЕЧАНА